

چکیده تفسیر سوره انعام

۱. توضیح دو کلمه انعام و انعام و مناسبت آن با این سوره شریفه.
۲. دلیل نامگذاری این سوره به انعام چه بوده است؟
۳. نعمت بزرگ، آن نعمتی است که انسان بتواند آن را به خدا مربوط کند.
۴. تصرف در نعمتهایی که انسان نمی‌تواند آن را به خدا مربوط سازد یک تصرف غاصبانه است!
۵. تفاوت بین مؤمن و کافر در چیست؟
۶. کفر و کافر دارای چه معنایی است؟
۷. چرا نعمت‌ها برای مؤمن مایه هدایت و برای کافر مایه ضلالت است؟
۸. غل و زنجیرهایی را که خداوند در قرآن خبر می‌دهد به گردن کفار افتاده و آنها را به سوی جهنم می‌کشاند همین دنیا و لذا ید مادی طبیعت است.
۹. یک نعمت چگونه نعمت شناخته می‌شود؟
۱۰. خداوند در این سوره بعد از سوره مائده از تمامیت نعمت علم و حکمت و ولایت اسلام خبر می‌دهد.
۱۱. گفته‌اند هفتاد هزار فرشته همراه این سوره نازل شده است. معنای نزول فرشتگان چیست؟
۱۲. چرا ستایش خدا با کلمه حمد خاص اوست؟
۱۳. چرا سوره‌ای که با حمد افتتاح می‌شود عالی‌ترین سوره‌های قرآن است؟
۱۴. تعریف کلمه جعل و این که به دو قسم بسیط و مرکب است.

۱۵. مبادی اولیه از کجا بوجود می‌آید و خداوند آنها را چگونه و چطور می‌سازد؟
۱۶. امام باقر ع در کتاب بحار سه عمل ایجاد لا من شیء، جعل ذوات و اعدام ذوات را خاص خدا می‌داند.
۱۷. اختلافات بین موجودات و اشیاء عالم، اختلاف شکلی و نمایی است.
۱۸. فلاسفه و دانشمندان مادی و طبیعی فقط به یک اصل و یک حقیقت معتقدند که طبیعیون آن را ماده و فلاسفه آن را فوق ماده و ضد ماده می‌نامند.
۱۹. از مطالعه موجودات عالم و اختلافاتی که با یکدیگر دارند می‌توانیم اصول متعدد هستی را کشف کنیم.
۲۰. تعریف جعل بسیط و مرکب.
۲۱. موجودات عالم غیر از اختلاف صوری با یکدیگر، اختلاف ذاتی هم دارند. یعنی چه؟
۲۲. تعریف آثار ذاتی و آثار ترکیبی.
۲۳. اجزاء یک شیء مرکب، هر کدام به تنهایی فاقد خاصیت شیء مرکب هستند.
۲۴. خداوند از هر یک از این دو اصل، به عنوان جعل بسیط یادآوری می‌کند و می‌فرماید: جعل الظلمات و النور.
۲۵. تفاوت جعل بسیط با جعل مرکب در چیست؟
۲۶. اثبات این که وجود بر عدم سبقت دارد از بیان مولا ع.
۲۷. ظلمت یعنی شیء فاقد نور، نه عدم نور.

۲۸. نور یک حقیقت است و به دلیل وحدانیت و فردانیت قابل نمایش نیست.
۲۹. نورانیت و ظلمانیت در اجسام عالم، اثر ترکیبی دو حقیقت است نه اثر ذاتی یک حقیقت.
۳۰. اصول اول خلقت با جعل بسیط یعنی ایجاد شیئی بدون مبدأ به وجود آمده و از آن اصول بسیط، این همه مخلوقات و موجودات با جعل مرکب ایجاد شده است.
۳۱. اولین اصلی که خدا آفریده چه چیز بوده است؟
۳۲. اجتماع نقیضین و مثلین از این جهت محال است که فعل نیست تا قدرت خدا به آن تعلق گیرد.
۳۳. لازمه قدیم و ازلی دانستن اصول هستی چیست؟
۳۴. تفاوت کلمه جعل با خلق.
۳۵. اشاره به بی‌حیایی و بی‌انصافی کفار در پایان آیه اول سوره.
۳۶. خداوند انسان‌های مؤمن را از خاک خالص خلق کرده است یعنی چه؟
۳۷. تنها شیئی که از عناصر مختلف و متفاوت ترکیب شده همین خاک است، موجودات دیگر عناصر بسیطی هستند و اگر هم مرکب باشند اجزاء ترکیبی آنها مختصر و ساده است.
۳۸. به چه دلیل خداوند در قرآن می‌فرماید: شما نمی‌توانید شماره نعمت‌های خدا را به آخر برسانید؟
۳۹. ترکیبات عناصر، مبدأ پیدایش غرایز بوده و غرایز مبدأ پیدایش صفات و اخلاق است.
۴۰. خداوند، در این آیه شریفه انسان را متوجه می‌سازد که موجودیت شما مولود آن همه هندسه‌ها و فرمول‌های دقیق و لطیف است، اگر کمی از شعاع مشیت و اراده خدا خارج شوی چنان نابود می‌شوی که گویی نیستی!

۴۱. بقاء انسان، مولود اراده خداست نه عقل و عواملی که حیات او به وجود آنها بستگی دارد.
۴۲. تفاوت دو اجل معلق و اجل مسمی.
۴۳. با توجه به این که جهان از نظر مکان، نامتناهی است، تنها کسی که محیط به این مکان نامتناهی است، خداوند متعال است. چگونه یکی از این دو نامتناهی، که هم قد یکدیگر هستند، می تواند به دیگری احاطه پیدا کند؟!
۴۴. هستی ها، یا متناهی به وجود و یا متناهی به حدود یا نامتناهی مطلق هستند.
۴۵. علت این که موجودات عالم نمی توانند در باطن یکدیگر قرار بگیرند چیست؟
۴۶. تفاوت احاطه وجودی خدا با احاطه علمی او؟
۴۷. بیان نتایجی که در اثر تکذیب حق و استهزاء به دین خدا به کفار خواهد رسید.
۴۸. اثبات احاطه زمانی خداوند به نتایج اعمال سرنوشت قدرت های کفر تاریخ.
۴۹. تفاوت بین هلاکت با مرگ در چیست؟
۵۰. قبول دین، فقط از طریق تعقل و ایمان ممکن است.
۵۱. محسوسات هر چند از نوع معجزات باشند ولی ایمان به وجود نمی آورند.
۵۲. اگر انسان ها از نیروی عقل خود استفاده کنند، می فهمند که کتاب آسمانی مرکب و کاغذ نیست بلکه علم و دانش است که از آسمان علم و معرفت و توحید و حکمت نازل می شود نه این آسمان محسوس.
۵۳. کسانی که می توانند از نیروی عقل و تفکر استفاده کنند، می توانند ایمان به خدا و پیغمبران بیاورند.

۵۴. زندگی آخرت در مسیر تکامل فکری و علمی انسان‌ها، در انتهای زندگی دنیا دایر می‌شود.
۵۵. سجده فرشتگان به معنای تسخیر همین عوامل ماوراء طبیعت است!
۵۶. در آیه «و نُزِّلَ الْمَلَائِكَةُ تَنْزِيلًا» (فرقان) و «وَجَاءَ رَبُّكَ وَالْمَلَكُ صَفًّا صَفًّا» (فجر). نزول فرشتگان با ظهور زندگی آخرت و تمام شدن زندگی دنیا و برداشته شدن مهلت از کفار ارتباط کامل دارد.
۵۷. ظهور آن حضرت در مقابله با قدرت کفار مانند ظهور معجزه موسی در برابر سحر فرعونیان است.
۵۸. رؤیت فرشتگان برای مؤمن و کافر در دو زمان ممکن است یکی هنگام مرگ و دیگر در زمانی که وسایل زندگی دنیایی کفار تعطیل می‌شود و وسایل اعجازی آخرتی ظاهر می‌شود.
۵۹. منظور از لیل و نهار در آیه شریفه، همان شب و روز به معنای ایمان و کفر است.
۶۰. در آیه ۱۳ می‌فرماید آرامش و سکوتی که در شب یا روز پیدا می‌شود به نفع خداست! منظور چیست؟
۶۱. مفهوم فلسفی حرکت و سکون چیست؟
۶۲. سکونت، آن آرامشی است که بعد از وصول به مقصد، برای انسان حاصل می‌شود.
۶۳. تعریف معنای ولایت و شرایط آن.
۶۴. انسان مؤمن به دلیل ایمان، نسبت به بندگان خدا محبت پیدا می‌کند و براساس همان محبت چنان که خیر و صلاح خود را می‌خواهد خیر و صلاح بندگان خدا را هم می‌خواهد.
۶۵. خداوند در آیه مربوط به ولایت، سه نفر را به عنوان ولی به ولایت معرفی می‌کند: خدا، رسول خدا و مؤمنین.

۶۶. کفار نظر به این که از دایره ولایت خدا خارج شده‌اند و خود را به مهلکه کفر و گناه انداخته‌اند، حق ولایت بر خود و خانواده خود را ندارند.
۶۷. چرا با بودن پدر و جدّ پدری، به مادران حق ولایت داده نشده است؟!
۶۸. دلیل پیدایش عذاب‌ها و گرفتاری انسان به آن عذاب‌ها و نجات از آن چیست؟
۶۹. آیا خدا موجودی مهیب و ترس آور است و انسان‌ها بایستی از خدا بترسند؟!
۷۰. گناه و معصیت مانند مرض است و خداوند متعال مانند طبیب. کسانی که به مرض گناه مبتلا هستند هرچه زودتر بایستی به خدا پناهنده شوند.
۷۱. عذاب‌هایی که از نتایج اعمال بد، بوجود می‌آید قهری و طبیعی است ولی نجات انسان از این عذاب‌ها عملی است، ارادی و عنایتی!
۷۲. خیر و منفعت و دفع ضرر تماما بدست خداست.
۷۳. نظر مادیون و الهیون و فلاسفه درمورد ظهور علل و عوامل طبیعی چیست؟
۷۴. از اصول اساسی اختلاف طبیعیون و الهیون، اعتقاد به اصل توحید است.
۷۵. دعوت قرآن، یک دعوت جهانی است.
۷۶. پیغمبر اسلام مسئول کفر و شرک امت خود نیست.
۷۷. شاهد در اثبات حقانیت دین اسلام، کسی است که می‌تواند با مشاهده حقانیت، این دین را بداند و مشاهده کند.

۷۸. دین اسلام، دین علم و علم دین است! کتاب و مکتب و دانشگاه، و حقایق است دانستی و فهمیدنی.

۷۹. قرآن یک معجزه‌ای است علمی و دانستی که فقط علماء و دانشمندان به اعجاز آن واقف می‌شوند.

۸۰. شهادت خدا به معنای این است که در آینده تاریخ، در جهان و انسان، علم و دانش به وجود می‌آورد و از مسیر علم و دانش، مردم را به حقایق علم قرآن آگاه می‌سازد.

۸۱. معنای دیگر شاهد و شهادت، خاتمیت و عمومیت دعوت پیغمبر است.

۸۲. هادیان امت همان افرادی هستند که عقل و استعداد آنها به قرآن بالغ شده و توانسته‌اند تا اندازه‌ای حقایق را بفهمند.

۸۳. هرکس به نفس خود خسارت وارد آورد، علامت آن خسارت این است که ایمان به خدا نمی‌آورد.

۸۴. وجود انسان از سه قسمت: سازمانی بدنی، سازمان مغزی و سازمان قلبی تشکیل شده است.

۸۵. مغز انسان از طریق تفکر با قضایای محیط و حوادث عالم نیرو می‌گیرد و قلب انسان همان سازمانی است که در آن عقیده و اعتقاد به وجود می‌آید.

۸۶. یگانه داروی آرامش قلب، اعتقاد و ایمان است.

۸۷. اعتقاد یعنی به غیر خود مربوط شدن و مبدأ و متکایی پیدا کردن به یک قدرت غالب و قهاری که مایه آرامش و اطمینان قلب باشد.

۸۸. خداوند کسی را فراموش نمی‌کند، آنها خودشان آن قدر از حقیقت دورند که امکاناتی برای هدایت آنها وجود ندارد. مثل این است که خدا آنها را فراموش کرده است، همچنان که ضمن آیه‌ای می‌فرماید: «فَذُوقُوا بِمَا نَسِيتُمْ لِقَاءَ يَوْمِكُمْ هَذَا إِنَّا نَسِينَاكُمْ» (سجده).
۸۹. ظالم به معنای واقعی این است که با ظلم خود کمالاتی را از بین می‌برد و در برابر آن نقص به وجود می‌آورد.
۹۰. افترا به معنای این است که یک انسانی دین باطل به وجود آورد و قوانین معمولی را به خدا نسبت دهد.
۹۱. مفتترین و اهل بدعت به دو دلیل محکومیت پیدا می‌کنند و تکذیب‌کنندگان دین خدا، به یک دلیل محکومیت پیدا می‌کنند.
۹۲. دلیل عدم فلاح و رستگاری ستمکاران چیست؟
۹۳. در آیه ۲۲ خداوند وضعیت آخرتی و قیامتی مشرکان را گزارش می‌دهد.
۹۴. کلیه محاکمات و منازعات روز قیامت بر پایه واقعیت اجرا می‌شود. تشریفات و پرونده‌سازی و تظاهر به بیان و مقال‌زبانی در کار نیست.
۹۵. روز قیامت از نظر قضاوت و از نظر تحقیق درباره اشخاص برای کشف واقعیت و حقیقت آنان یک سکوت مطلق است!
۹۶. روح ایمان و تقوا، در برابر تمرین اعمال خوب در وجود انسان خلق می‌شود.
۹۷. کافر خود به خود محروم و محکوم بوده و مؤمن خود به خود موفق است.

۹۸. نکات علمی در تعریف نفاق و منافق، و این که چگونه دل کافر و منافق در غلاف است.
۹۹. ضلالت و گمراهی به دلیل عدم هدایت پیدا می‌شود و این عدم هدایت به اراده خدا و یا مردم نیست زیرا اراده به عدم تعلق نمی‌گیرد.
۱۰۰. معرفی منافق با خصایص فکری و روانی.
۱۰۱. معنای حق و باطل و تناقض بین آنها.
۱۰۲. حالت روانی در مظلوم بجز انتقام، شفاپذیر نیست.
۱۰۳. کفار و گناه کاران پیش از رو به رو شدن با عذاب آخرت، علم به عذاب پیدا می‌کنند.
۱۰۴. آرزوی برگشت به حالات و دنیای پیش از رو به رو شدن به عذاب آخرت، برگشت به حالات گذشته و زمان گذشته است و این برگشت در صورتی ممکن است که انسان حالات و افکار موجود خود را از دست بدهد تا بتواند به حالات و افکار گذشته برگردد!
۱۰۵. برگشت از عالم آخرت به زندگی دنیا مانند برگشت از زندگی دنیا به رحم مادر است!
۱۰۶. برهان عدم برگشت گنهکاران به اعمال صالح و کارهای آخرتی چیست؟
۱۰۷. روز سلطنت خدا به وسیله اولیاء خدا، روز آخرت است.
۱۰۸. انسان مؤمن در شعاع اختیار و اراده خدا انجام وظیفه می‌کند.
۱۰۹. آیه ۳۱ از خسارت و حسرت کفار خبر می‌دهد.
۱۱۰. روز ملاقات خدا، دوران حکومت انسان بر انسان و فعالیت‌های آزادانه انسان لغو و تعطیل می‌شود.
۱۱۱. خصوصیات روزگار لقاءاللهی.

۱۱۲. ساعت قیامت، ناگهانی (بغته) و در حالی واقع می‌شود که مردم به کارهای دنیا اشتغال دارند و این

خود ایجاب می‌کند که زندگی قیامت و وقوع ساعت قیامت، متصل به زندگی دنیا باشد.

۱۱۳. قیامت را فردا و زندگی دنیا را امروز نامیده‌اند!

۱۱۴. لهو و لعب چگونه اعمالی هستند؟

۱۱۵. ناراحتی رسول خدا از این بود که مردم آگاهی به مقام اهل بیت ع ندارند.

۱۱۶. مردم در مقایسه با گفتار رسول خدا سه دسته هستند.

۱۱۷. خداوند رسول خود را در این ناراحتی تسلیت می‌دهد و مردم را به دو اقلیت و یک اکثریت تقسیم

می‌کند.

۱۱۸. بهترین دین‌ها و وحدت‌ها، آن دین و وحدتی است که در اثر علم و دانش مردم به وجود آید.

۱۱۹. معجزات، عقل و دانش به وجود نمی‌آورد.

۱۲۰. محرک عقل و دانش، فقط ابتلائات است.

۱۲۱. حکومت قهر و اجبار، مطلوب خدا نیست.

۱۲۲. بهشت و جهنم، آخرین نتیجه فعالیت دو گروه مؤمن و کافر است.

۱۲۳. آیه ۳۸ در اثبات این که تسلیم جاهلانه فایده‌ای ندارد.

۱۲۴. معنای این که خداوند می‌فرماید: هر که را بخواهیم گمراه می‌کنیم و هر که را بخواهیم در ضلالت

و گمراهی واگذار می‌کنیم چیست؟!

۱۲۵. روبرویی انسان‌ها با دو حادثه مرگ و قیامت، آنها را به پناه خدا می‌برد و در دایره توحید و ولایت

قرار می‌دهد.

۱۲۶. آخرین نتیجه از مسیر کفر و گناه، یک عذاب و آتش جهانی است که تمام کره زمین را می‌گیرد و

بشریت را در زندگی خود مستأصل و فلج می‌گرداند.

۱۲۷. ظهور قیامت یک حادثه‌ای است جهانی که مردم جهان را فرا می‌گیرد و مردم در حالی که در

زندگی دنیای خود مأیوس و فلج شده‌اند، منتقل به زندگی آخرت می‌شوند.

۱۲۸. چرا خداوند برای بندگان خود عذاب و بلا مقدر می‌کند؟

۱۲۹. غفلت از مشیت خدا، قساوت قلب و خودگرایی به وجود می‌آورد.

۱۳۰. عذاب‌های دنیا و آخرت چه به اراده خدا باشد چه به عمل مردم، اختصاص به مردم ظالم و کافر

دارد.

۱۳۱. خداوند کفار را از نظر کوری و کوری و کودنی تشبیه به صدف و یا سنگ سخت می‌کند زیرا باران

علم و حکمت ما را سرقت کرده و از آن به نفع دنیای خود استفاده می‌کنند.

۱۳۲. دولت‌های کفر هر کدام به نوبه خود، عوامل ایجاد کننده عذاب جنگ و استیصال می‌شوند.

۱۳۳. عذاب‌ها و مصیبت‌های جنگ و حوادث ناگهانی فقط به سراغ ظالم می‌رود، اما فتنه‌ها اختصاص به

ظالم‌ها ندارد، بلکه غیر ظالم از انسان‌های سالم در مسیر فتنه‌ها قرار می‌گیرند.

۱۳۴. فتنه به معنای عواملی است که موجبات ضلالت و گمراهی مردم را فراهم می‌کند.

۱۳۵. پیغمبران هدایت کننده‌اند نه وکیل مدافع.

۱۳۶. دین یک تجهیزات و سرمایه‌های فکری و روحی است که از طریق ارتباط با خدا در شعاع

تعلیمات او نصیب هر انسانی می‌شود.

۱۳۷. چرا قرآن فقط اهل تقوا و ایمان را هدایت می‌کند؟

۱۳۸. دلیل تفاوت انسان‌ها در مراتب و کمالات چیست؟

۱۳۹. از احساس برتری اهل ایمان و تقوا در مردم، دو حال به وجود می‌آید که با پیروی از مقتضیات

این دو حال، حاکم و یا محکوم می‌شوند.

۱۴۰. خداوند با بندگان خود قرابت و خویشاوندی ندارد. نظر خدا نسبت به تمام مخلوقات یکسان

است.

۱۴۱. تفاوت مؤمن و کافر در درجات ایمانی و عذاب کفر و گناه مربوط به سوء انتخاب و حسن

انتخاب آنهاست.

۱۴۲. قُرب و بُعد انسان‌ها براساس قلت و کثرت ایمان است.

۱۴۳. دلایل اختلاف انسان‌ها در رنگ و نژاد چیست؟

۱۴۴. دلیل وجود نقایص و محرومیت از نعمت‌ها در انسانهای ناقص و علیلی که بدون گناه و بدون

تقصیر و قصور، مبتلا به آن نقیصه شده‌اند چیست؟

۱۴۵. ما آیات قرآن را به این منظور نازل کردیم تا حق با باطل مشتبه نشود!

۱۴۶. شروع هر آیه با کلمه قل، برهانی است برای اثبات حق و حقیقت.

۱۴۷. گاهی انسان، خود را شریک خدا قرار داده و خودپرست می‌شود، گاهی مال و ثروت و صاحبان

آنها را شریک خدا قرار می‌دهد.

۱۴۸. کسانی که خواهش و احتیاجات خود را در خانه غیر خدا می‌برند و غیر خدا را برای تأمین حواجی

و طی راه تکامل و ترقی منشأ اثر می‌دانند، مشرک هستند.

۱۴۹. پیغمبر اکرم می‌فرماید: انا رائدکم والراند لا یکذب اهلہ. یعنی من پیشرو قافله شما هستم و به شما

دروغ نمی‌گویم.

۱۵۰. چیزی که مردم آن را خیلی با عجله می‌خواهند و روز شماری می‌کنند ظهور وعده‌های خدا و

زندگی آخرت است!

۱۵۱. فاصله مردم با ثمراتی که به نام زندگی آخرت از مسیر اعمال آنها به وجود می‌آید، همین مدت

عمر آنهاست.

۱۵۲. زندگی دنیا دوره دعوت و تعلیم و تربیت و آزمایش و امتحان است، روز عمل است نه روز

مجازات عمل.

۱۵۳. خداوند به پیغمبران یاد می‌دهد که به مردم بگویند آنها فقط راهنمای افکار مردمند و از مقدرات

انسان‌ها و حوادث طبیعت و آینده‌ها بی‌خبرند، مگر این که خدا به آنها از آینده‌ها خبر دهد.

۱۵۴. تأویل حبه‌ها و برگ‌ها در آیه ۲۶۱ سوره بقره به وجود انسان‌های مؤمن و غیر مؤمن است حبه‌ای

که می‌روید، بنده مؤمن است که رشد می‌کند و برگی که ساقط می‌شود، انسان کافر است که از

شجره ایمان و تقوا به سوی کفر و گناه سقوط می‌کند.

۱۵۵. منظور از مفاتیح غیب، اسرار علم و دانش است.

۱۵۶. مولا ع: دواى هر مرضى در وجود خودت و عامل هر بيمارى در وجود تو پنهان است.

۱۵۷. تنها چیزی که درهای عالم را به روی انسان می‌گشاید، علم و دانش او در مسیر ایمان و اخلاص به خدا است.

۱۵۸. به چه دلیل خداوند انسان را می‌خواباند و می‌میراند و به چه دلیل او را زنده می‌کند؟

۱۵۹. دو وظیفه محوله به انسان در زمان حیاتش.

۱۶۰. سه اصل ایمان به خدا و آخرت و عمل صالح از واحد نزدیک به صفر تا بی‌نهایت قابل پرورش است.

۱۶۱. دلیل تقدیر مرگ غیر طبیعی پیش از عمر طبیعی چیست؟

۱۶۲. بیان رشد و تکامل انسان در زندگی آخرت و زندگی بعد از مرگ.

۱۶۳. رجوع بسوی خداوند به معنای حرکت از حال به حال و یا حرکت از نقص به کمال است.

۱۶۴. عوامل مرگ چگونه پیدا می‌شوند؟

۱۶۵. انسان‌ها پس از مرگ چگونه بسوی مولای حق، بازگشت داده می‌شوند؟

۱۶۶. امام صادق ع می‌فرمایند: شما انسان‌ها در هر شبانه روز چندین هزار عامل مرگ به وجود می‌آورید

ولی خداوند که حیات و زندگی شما را می‌خواهد، بسیاری از آن عوامل را با عوامل دیگری خنثی می‌کند.

۱۶۷. حفظ بهداشت و سلامتی انسان، مولود اراده و مشیت خدا است نه مولود مراقبت انسان.

۱۶۸. نگهبانان الهی چه ماهیتی دارند؟
۱۶۹. حساب و کتاب روز قیامت از طریق پرونده و محاکمه نیست!
۱۷۰. معنای سریع الحساب بودن خدا چیست؟
۱۷۱. شناخت خدا و پناهندگی به او در بروز خطرات.
۱۷۲. علم دانشمند بی‌ایمان از جهل جهّال، خطرناک‌تر است.
۱۷۳. یگانه عامل نجات انسان از خطرات دنیا و آخرت، ایمان به خدا و آشنایی به حکمت و مشیت اوست.
۱۷۴. حوادث طبیعت مانند تیر به دست تیرانداز است که عامل اصلی خداست.
۱۷۵. برهان نزول عذاب‌ها برای امت‌های پیش از اسلام و بعد از اسلام چیست؟
۱۷۶. عذاب‌های مقدر بر دو قسم کیفری و انتقامی؛ عذاب‌های ناشی از نتیجه عمل است.
۱۷۷. اصل گرایش به تمدن و اجتماع و اصل اشتغال به کار و کوشش.
۱۷۸. صبر و مدارا و تواضع در برخورد با کفار و گناه کاران، توریه و تقیه و پنهان داشتن اعتقاد دینی و اخلاقی در ضمن یادآوری حقایق، از سفارشات مهم دین خداست.
۱۷۹. انسان‌های قاصر و مستضعف مانند کودکانی هستند که به گمراهی افتاده‌اند و میان دره‌ها و جنگل‌ها پراکنده شده‌اند.
۱۸۰. تکلیف انسان در روبرو شدن با مردمی که با افکار ضعیف خود، درباره خدا و اولیاء خدا جاهلانه سخن می‌گویند چیست؟

۱۸۱. حکیمانه‌ترین و بهترین راه برای استیصال کفار و گناهکاران این است که خداوند در زندگی به

آنها آزادی بدهد و آنها را به وسایل زندگی مجهز نماید تا در عمل و فعالیت آزاد باشند.

۱۸۲. چگونه می‌توان از طریق تقیه و توریه کفار را به دین خدا دعوت کرد؟

۱۸۳. تعریف روش‌های سه‌گانه برای هدایت کفار، مدارا، بی‌تفاوتی، مبارزه.

۱۸۴. گناهکار با پرداخت جریمه اصلاح نمی‌شود بلکه با توبه و معرفت اصلاح می‌شود.

۱۸۵. توبه واقعی روی دو اصل به وجود می‌آید: اصل اول آشنایی به فساد و ضرر گناه و اصل دوم

پناهندگی به خدا برای رفع عوارض گناه و معصیت.

۱۸۶. برای امتیاز و جدایی توبه‌کاران در زندگی دنیا، قانون کفاره وضع شده است. آیا گناهکار پس از

پرداخت کفاره، مشمول عفو خداوند قرار می‌گیرد؟!

۱۸۷. رسیدن به موفقیت و خوشبختی، با رعایت این دو اصل است: توجه و ارتباط به خدا و خودداری

از گناه و مخالفت با خداست.

۱۸۸. بیان کیفیت خلقت آسمان و زمین.

۱۸۹. عدم وجود فاصله بین اراده و مراد خداوند متعال.

۱۹۰. بیان دلیل فاصله زمانی بین اراده و مراد انسان.

۱۹۱. خداوند در قرآن می‌فرماید: «مَا جَعَلَ اللَّهُ لِرَجُلٍ مِنْ قَلْبَيْنِ فِي جَوْفِهِ» (احزاب). یعنی انسان در

داخل وجود خود صاحب دو قلب نیست یعنی در یک آن نمی‌تواند صاحب دو اراده متضاد و

متفاوت باشد.

۱۹۲. به چه دلیل می‌گوییم خدا به انسان، از خود انسان به خود نزدیک‌تر است؟
۱۹۳. آیا خدا بر حق حاکمیت دارد و یا حق بر خدا حاکم است؟
۱۹۴. خداوند پادشاهی قیامت را به خود اختصاص می‌دهد و خود را پادشاه روز قیامت می‌داند.
۱۹۵. دلیل اختصاص پادشاهی خداوند متعال به روز جزا چیست؟
۱۹۶. بیان حالات عرفان و روحانیت حضرت ابراهیم ع .
۱۹۷. احتجاجات ابراهیم در مورد طلوع و غروب ماه و خورشید و ستارگان و تأویلات آنها.
۱۹۸. دلایل عظمت ابراهیم ع، آگاهی به حکمت آفرینش و قدرت احتجاج است.
۱۹۹. ابراهیم از طریق تظاهر به دین مردم، آنها را هدایت کرد.
۲۰۰. ملکوت چیست و چگونه به ابراهیم خلیل ارائه شده است؟
۲۰۱. حدیث می‌فرماید: لیس منا من لم یولد مرتین. کسانی که تولد دوم ندارند و در مرتبه دوم بعد از تولد اول متولد نمی‌شوند، ملحق به ما آل محمد (ع) نمی‌شوند. منظور از تولد دوم چیست؟
۲۰۲. منظور از: لبس ایمان به ظلم (پوشش ایمان در لباس ظلم) چیست؟
۲۰۳. ظلم به دیگران دو برابر ظلم به حساب می‌آید و ظلم به خود یک برابر!
۲۰۴. تفاوت انسان‌ها فقط در تربیت و روش‌های اخلاقی است که از محیط زندگی خود می‌گیرند.
۲۰۵. تأثیر اخلاق پدر و مادر به فرزندان از طریق محیط و تربیت بد و خوبی است که به وسیله آنها در نهاد فرزندان پایه‌گذاری می‌شود. نه این که این صلاح و فساد مربوط به خلقت فرزندان خانواده‌های بد و خوب باشد.

۲۰۶. چرا ابراهیم خلیل در اواخر عمر صاحب فرزند شده است؟
۲۰۷. آیاتی در تعریف و تمجید دو تیره از فرزندان ابراهیم خلیل بنام اسحاق و اسماعیل.
۲۰۸. تعریف حبط اعمال و معنای آن چیست؟
۲۰۹. آگاهی به دلایل حبط اعمال، متوقف بر آگاهی به حقیقت شرک و مشرک است.
۲۱۰. بیان خاصیت روانی مشرک.
۲۱۱. تدبیر خدا در بکارگیری انسان در مسیر کار و کوشش در زندگی دنیا هم باعث بروز استعدادها در انسان می‌شود و هم پیشرفت علم و پیدایش آبادی‌ها را به دنبال دارد. (نتیجهٔ روانی و نتیجهٔ جهانی)
۲۱۲. پرورش روانی مؤمن با پرورش روانی کافر از طریق نیتی که دارند فرق می‌کند.
۲۱۳. احکام و دستورات، راه به سوی علم است نه این که خود، علم و حکمت باشند.
۲۱۴. در حدیث مشهور از امام صادق «ع»: ایران و یا شهر قم حرم آل محمد «ع» نامیده شده است.
۲۱۵. سازمان دین و دعوت به سوی خدا، سازمانی الهی و انسانی است که صرفاً برای نجات بشر و کشش او به سوی سعادت و خوشبختی و زندگی بهشتی بوجود آمده است.
۲۱۶. خداوند متعال انسان را صرفاً برای دانستن و فهمیدن خلق فرموده است.
۲۱۷. موانع هدایت و عوامل گمراهی مردم دو چیز است.
۲۱۸. تفکرات و گفتار مردم، مکتب خدا و پیغمبران را که در میان سایر مکتب‌ها مانند چشمه صاف و زلال است، تیره و آلوده می‌کند تا عاقبت به صورت دریای لجن در نظر مردم جلوه‌گر می‌شود.

۲۱۹. بزرگ‌ترین عذاب آخرتی متوجه کسانی می‌شود که به خدا دروغ بستند.
۲۲۰. از دلایل ختم زندگی دنیا و انتقال به زندگی آخرت چیست؟
۲۲۱. اعمال انسان مانند بذر در فضای تاریخ می‌روید.
۲۲۲. طبقات آینده انسان‌ها از گذشته‌ها چنان بوجود می‌آید که گذشتگان عامل ایجاد و پرورش آنها باشند.
۲۲۳. کیفیت استدلال و احتجاج با اهل باطل.
۲۲۴. تخطئه عقیده‌ها و دین‌ها در برخورد با آنها جایز نیست. باید از مسیر مدارا، آنها را به حق متوجه کرد.
۲۲۵. تمامی خرافات و ادیان باطل در مسیر به سوی دین حق پیدا شده است.
۲۲۶. بیان قرآن در تأویل ظلمات و چشمه آب حیات.
۲۲۷. عقاید خرافی، همچنین رسوم و آداب خرافی، مانند سدی بین مردم و حقیقت قرار می‌گیرد و سرمایه مادی و معنوی آنان را ضایع می‌گرداند.
۲۲۸. سعد و نحس از طریق اعمال بد و خوب انسان به وجود می‌آید نه از ساعت‌ها و زمان‌ها.
۲۲۹. خداوند با وصف بدیعت، تمام عقاید خرافی مولود فکر انسان‌ها را که خدای خود را تشبیه به مادیات و طبیعیات و یا خیالات می‌کنند از خود نفی می‌کند.
۲۳۰. خداوند برای نجات پیغمبر اکرم و پیروان او از هلاکت فکری و علمی دستور می‌دهد که در گفتار و عقاید و علم و دانش‌ها و احکام و قانون‌ها همه جا در انتظار وحی خدا باشند.

۲۳۱. بیان کیفیت مباحثه و جدال با ملت‌ها از طریق پیغمبران.
۲۳۲. چرا خداوند مرام باطل و عاطل را در نظر پیروان آنها زینت می‌دهد؟
۲۳۳. بیان حالات روانی کفار و منافقین.
۲۳۴. تحولات روانی و عدم ثبات فکری کفار و گناهکاران امری است قهری و طبیعی.
۲۳۵. دلیل تجهیزات و موفقیت‌های اهل کفر و گناه چیست؟
۲۳۶. دلایل حاکمیت خدا، کمال و تمامیت آیات قرآن است.
۲۳۷. قرآن منهای رهبر آسمانی، منشأ اختلاف و به اضافه رهبر آسمانی، قرآن کامل است.
۲۳۸. دلیل ختم قرآن و ختم نبوت، ختم آنها در علوم و حکمت است.
۲۳۹. علم عبارت است از رابطه ادراکی بین انسان و سایر هستی‌ها تا هر هستی را چنان که هست بشناسد و حقیقت آن را درک کند.
۲۴۰. قرآن کتابی است که صددرصد حقایق و وقایع و احکام را چنان که هست معرفی می‌کند.
۲۴۱. خداوند در هیچ زمانی کره زمین را از حجت خالی نگذاشته است.
۲۴۲. دو دلیل اختلاف بین ملت‌ها، یکی اختلاف استعداد مردم، دوم قصور و تقصیر آنهاست.
۲۴۳. تأثیر ذکر نام خدا چیست؟ نام خدا و کمک خواهی از اسم خدا یعنی چه؟
۲۴۴. چرا بسم‌الله سبب حلّیت خوراکی‌ها می‌شود؟
۲۴۵. بیان دلایل مهلتی که خدا به کفار می‌دهد.
۲۴۶. چرا انکار اصل نبوت، انسان را از تمامی آگاهی‌های غیبی محروم می‌سازد؟

۲۴۷. معنای گناهان ظاهر و باطن و مجازات به آن گناه‌ها.
۲۴۸. در طریق فسق و گناه، چگونه انسان از دایره توحید خارج می‌شود؟
۲۴۹. چرا برخی اعمال گناه شناخته می‌شود؟
۲۵۰. کیفیت پیدایش جهنم چگونه است؟
۲۵۱. ایراد امام صادق ع به یکی از دوستانش پیرامون کرایه شترهای خود به دولت هارونی.
۲۵۲. چگونه انسان می‌تواند با گناه و معصیت از دایره مشیت و اراده خدا خارج شود؟
۲۵۳. مؤمن دست خود را به دست خدا داده اما کافر در حال فرار و بی‌اعتنایی به خداوند است.
۲۵۴. خداوند خود اولین پشتیبان و همکار نیکوکاران است.
۲۵۵. نعمت‌های آخرتی خدا و تمامی آن چه مربوط به دین و آخرت است از مسیر علم و آگاهی انسان شامل حال او می‌شود.
۲۵۶. چرا لازمه ورود به بهشت، کسب علم و آگاهی است؟
۲۵۷. راه کشف خطوط فکری و مکاتب باطل در صورتی ممکن است که انسان در مسیر ایمان و تقوا قرار گیرد.
۲۵۸. منظور از موت و حیات در آیه ۱۲۲، موت و حیات ایمانی و تقوایی است.
۲۵۹. انسان مؤمن، خود را در زندگی و در آفرینش، مثل یک میهمان در ارتباط با میزبان و صاحبخانه می‌بیند که بدون اجازه از صاحبخانه حق تصرف در چیزی و کاری ندارد.
۲۶۰. ویژگی انسان متمدن و غیرمتمدن در بیان قرآن.

۲۶۱. ترسیم نقشه عجیب و عمیق اسلام برای انسان‌ها.
۲۶۲. انسان در ارتباط با جامعه سه حالت پیدا می‌کند که دو حالت آن محکوم شناخته شده و یک حالت دیگر مورد تاکید و سفارش الهی قرار گرفته است.
۲۶۳. چگونه خدا به بزرگ‌ترین مجرمین و گناهکاران مهلت و فرصت می‌دهد و زمینه هر نوع فعالیت را برای آنها آماده می‌کند تا هرچه بخواهند مرتکب جرم و گناه شوند و به بندگان خدا ستم کنند؟!
۲۶۴. چگونه نتایج کفر و گناه به خود کفار برمی‌گردد و عاقبت به عذاب دردناکی مبتلا می‌شوند؟
۲۶۵. آیا کافر می‌تواند ایمان به خدا بیاورد و یا مؤمن می‌تواند کافر به خدا شود؟
۲۶۶. کفار خیال می‌کنند موفقیت پیغمبران و اهل ایمان تبعیضی از جانب خداوند متعال است!
۲۶۷. دنیا روز کار است نه روز مزد و حسابرسی.
۲۶۸. مؤمنین در زندگی آخرت از دو نوع پاداش برخوردار می‌شوند!
۲۶۹. فقط اهل ایمان و تقوا در وسعت و گشایش علمی قرار می‌گیرند که تا بی‌نهایت می‌دانند و می‌فهمند ولیکن قوم کافر و فاسق در مضیقه علم و دانش هستند.
۲۷۰. میدان جهش و کوشش فکری و علمی انسان‌ها بر سه قسم است.
۲۷۱. نورانیت در قرآن به معنای روشنایی به کیفیت نور خورشید نیست بلکه نورانیت به معنای روح علم و نیروی حرکت در ظاهر و باطن آفرینش است.
۲۷۲. شرح صدر به معنای پیدایش نورانیت و آگاهی به حقایق علم غیب است.
۲۷۳. ویژگی کسانی که واجد و فاقد نورانیت هستند چیست؟

۲۷۴. نتیجه پیدایش روحانیت و نورانیت در انسان چیست؟
۲۷۵. تعلیمات الهی از نوع حکمت است که در واقع، قواعد علم و هندسه آفرینش است.
۲۷۶. کیفیت حرکت از خط مستقیم به خط غیر مستقیم چگونه است؟
۲۷۷. چرا در تعریف صراط مستقیم گفته‌اند: خطی است از موی باریک‌تر و از شمشیر برنده‌تر؟
۲۷۸. معنای این که خداوند بی‌نهایت می‌داند یعنی درک لطیف‌ترین و دقیق‌ترین اشیاء با بزرگ‌ترین آنها برای او مساوی است.
۲۷۹. بزرگ‌ترین نعمت‌ها در مسیر بزرگ‌ترین خطرها قرار گرفته است!
۲۸۰. جنیان طایفه‌ای از انسان‌ها هستند.
۲۸۱. تحقیقات مستدل در اطراف جن و انس و شیاطین.
۲۸۲. زندگی بهشت و جهنم برای کل بشریت در آینده زمان است.
۲۸۳. با استفاده از کلمه «قَدْ اسْتَكْتَرْتُمْ» در آیه ۱۲۸ معلوم می‌شود که کثرت جن نسبت به طایفه انسان‌ها یک کثرت طبیعی و قهری است نه ارادی.
۲۸۴. در چه حالاتی و چه مقتضیاتی انسان جنّیت پیدا می‌کند و در چه حالات و مقتضیاتی انسّیت و انسانیت به وجود می‌آید؟
۲۸۵. انسان‌ها از نظر پیدایش انس و آشنایی و عدم انس و آشنایی به دو قسمت تقسیم می‌شوند.
۲۸۶. جن به معنای اعم، تمامی عوامل و سوسه‌گر هستند خواه شیئی باشد یا شخص.
۲۸۷. اطلاق اکثریت به طایفه جن، اکثریت انسان‌های ضعیف‌العقل وابسته به ابرقدرت‌ها هستند.

۲۸۸. نتیجه ترک معروف و فعل منکر این است که انسانهای شرور و ظالم بر شما مسلط می‌شوند و

مقدرات شما را به دست می‌گیرند.

۲۸۹. شهادت بر علیه خود دو معنی دارد: یک معنی این است که انسان به محکومیت خود گواهی دهد،

معنای دوم این است که انسان خودشناس شود، واقعیت خود را درک کند که آیا مؤمن است یا

کافر.

۲۹۰. علت این که روز قیامت هیچ کس نمی‌تواند اعمال دنیایی خود را منکر شود چیست؟

۲۹۱. پیدایش درجات و تکامل از مسیر اعمال.

۲۹۲. خداوند برای ظهور تکامل و درجات، قرن موجود را می‌برد و قرن آینده را می‌آورد.

۲۹۳. کیفیت پیدایش بهشت و جهنم در آخرین قرن و آخرالزمان.

۲۹۴. بدعت‌ها و خرافات زمان جاهلیت.

۲۹۵. عذر بدتر از گناه مشرکین چیست؟

۲۹۶. دلیل تأخیر وعده و وعیدهای خدا از زمان حاضر به آینده‌ها، قلت رشد و استعداد انسان‌های زمان

حاضر است.

۲۹۷. خط مستقیم، خطی است که رقم رنج و زحمت آن صفر است و رقم موفقیت، بی‌نهایت!

۲۹۸. قطعیت آینده در آیه ۱۳۵ و حتمیت حرکت قهری بشریت از گذشته به سمت حال و آینده‌ها.

۲۹۹. روز ظهور آتش و عذاب جهانی، همان روز تکامل عذاب‌ها برای کفار و جنایتکاران است.

۳۰۰. دنیا و آخرت نام دو نوع زندگی در کره زمین است نه این که نام دو مکان باشد. کره زمین غیر از زندگی در کره زمین است.

۳۰۱. آیات ۱۳۶ به بعد اشاره به خرافات زمان جاهلیت دارد.

۳۰۲. اکنون که دین خدا و قوانین الهی در تمام طول تاریخ در استعمار جباران و پیشوایان باطل بشر بوده است، سهم خدا و سهم پیغمبران از این دین و دعوتی که به وجود آورده و این همه برای آن رنج و زحمت کشیده‌اند چه بوده است؟

۳۰۳. در زندگی آخرت، ارزش هر انسانی مربوط به رشد عقلی و ایمانی اوست.

۳۰۴. مظلومین از جهت روانی و ایمانی، بر ظالمین سبقت دارند و به خدا نزدیک‌ترند گرچه از نظر مال و ثروت، ظالمین بر مظلومین می‌چربند.

۳۰۵. ظالم کافر، در زندگی آخرت دو عذاب و دو مصیبت دارد ولیکن مظلوم کافر، فقط یک عذاب!

۳۰۶. در واگذاری انسان‌ها به حال خود، باید مصلحتی باشد و الا این واگذاری منطقی نیست.

۳۰۷. خداوند می‌فرماید: گوسفند و گاو و شتر حلال گوشت هستند. اگر هم یهودیان در کتاب دینی خود بعضی از اینها را حرام کرده‌اند آن حرمت یک حرمت طبی بوده است نه این که طبیعی و الهی باشد.

۳۰۸. هر چیز که مفید و نافع به مزاج انسان‌ها و روحیه آنها باشد حلیت پیدا کرده و آن چه مضر به مزاج و روحیه مردم باشد حرمت یافته است.

۳۰۹. پیدایش امیدواری و رجاء به لطف خداوند متعال یکی از عوامل آرامش بخش است.

۳۱۰. اگر حلال و حرام در اسلام درست مطابق خلقت و طبیعت است، برهان این که خداوند در طبیعت

گوشت حرام آفریده و آن را تحریم کرده است و گوشت حلال را حلیت داده است چه بوده؟!

۳۱۱. عالم خلقت در دو جهت، منبع علم و دانش است: از یک جهت، انسان‌ها را تغذیه روحی می‌کند و

در جهت دیگر، دلیل و راهنما به سوی خداوند متعال است.

۳۱۲. ما در طبیعت چیزی که غیر لازم و یا زائد باشد، نداریم و نخواهیم داشت!

۳۱۳. بیان ارتباط مشیت خدا با اعمال انسان‌ها.

۳۱۴. چگونه کارها به مشیت خدا واقع می‌شود ولی خدا مسئول آن نیست؟

۳۱۵. آیا مصلحت تربیت بشر و تکامل او ایجاب می‌کند که این همه کفر و گناه و شر و فساد از

انسان‌ها صادر شود و با کار و فعالیت انسان‌ها یک چنان جهنم سوزانی به وجود آید.

۳۱۶. تعریف کلمه مشیت.

۳۱۷. آیا شیئی که به مشیت خدا واقع می‌شود امکان جلوگیری از وقوع آن به اراده خدا هست یا نه؟

۳۱۸. آیا کفر و گناه انسان که به مشیت خدا واقع می‌شود، مصلحت دارد یا ندارد؟

۳۱۹. اگر پدر و مادر، انسانی را به قتل رسانیده و یا مانع رشد و ظهور انسانی شده باشند، جهانی را به

قتل رسانیده‌اند!

۳۲۰. سقط جنین با کشتن فرزند زنده، هیچ فرقی ندارد.

۳۲۱. جلوگیری از انعقاد نطفه در اثر عدم اعتماد به قدرت قاهره خداوند متعال پیدا می‌شود.

۳۲۲. معانی فحشاء و منکرات.

۳۲۳. حرمت غصب مال یتیم.

۳۲۴. ترک اطاعت امام درست به معنای ترک اطاعت خدا و ترک اطاعت خدا به معنای عدم بهره‌برداری از آثار وجودی و برکات وجودی اوست که مساوی با شرک و کفر است.

۳۲۵. انسان و تمامی موجودات فقط و فقط در شعاع حق و در پناه حکومت خدا و ضمن اطاعت او، حق حیات دارند.

۳۲۶. انسان‌ها از نظر فعالیت در راه حق و یا فعالیت در راه باطل و یا توقف، به سه دسته تقسیم می‌شوند.

۳۲۷. یتیم، انسانی را می‌گویند که احتیاج به ولایت ولی دارد ولیکن از این ولایت، محروم شده است.

۳۲۸. تصرف در مال یتیم فقط در حالتی مجاز است که قصد پروراندن آن را داشته باشیم. تصرف غاصبانه و نامشروع و یا عاقل و باطل گذاشتن مال یتیم نهی شده است.

۳۲۹. سفارش الهی درباره کیل و دلایل پیدایش کیل و وزن.

۳۳۰. تأویل آیات مربوط به مال یتیم.

۳۳۱. حضرت زهرا س: یتیمان ما همان دوستان مستضعف و نادان ما هستند که گرفتار ظلم دشمنان و غاصبین مقام ما شده‌اند و از نعمت علم و دانش ما محروم شده‌اند.

۳۳۲. ایتم سه قسمت هستند: اطفال بی‌پدر، اولیاء خدا و مستضعفین.

۳۳۳. پدر و مادر، رعایت حق خود را بایستی به آن میزانی انتظار داشته باشند که در خور فهم و استعداد فرزندان است نه به آن میزانی که حق واقعی آنهاست.

۳۳۴. پیدایش اتهامات بر پایه قصور و تقصیر است.

۳۳۵. در قانون اسلام چرا بین جنایات عمدی و غیر عمدی و اشتباهی فرق گذاشته‌اند؟

۳۳۶. انسان‌ها در زندگی، صاحب دو حق طبیعی و قراردادی هستند.

۳۳۷. حقوق انسان‌ها از طبیعت و از وجود یکدیگر چگونه است.

۳۳۸. سلام، یک ادای حق قولی است که محتوا و معنای آن سالم بودن برای دیگران و جلوگیری از

ایجاد ضررها و اذیت‌های احتمالی برای یکدیگر است.

۳۳۹. انسان‌ها در بهره برداری از طبیعت و در بهره برداری از اخلاق انسانی و در برخوردها و اجتماعات

و در بهره برداری از فواید و منابع وجودی یکدیگر مساوی هستند.

۳۴۰. بنابر حساب تساوی انسان‌ها در بهره برداری از منابع طبیعی و منابع انسانی، چرا باید انسانهای

فکور و با استعداد که امکان تکامل و ترقی برای آنها بیشتر میسر است، نیمی از عمر خود را در

راه دانشجویی و هنرجویی مصرف کنند؟!

۳۴۱. خداوند از مردم می‌خواهد که در قول و قرارداد با خدا و بندگان خدا پایدار بوده و به عهد او

وفادار باشند.

۳۴۲. عهد و معاهده خدا بر دو قسم میثاق و عهد فطری و تکوینی است.

۳۴۳. ارتباط احکام خدا با صراط مستقیم چیست؟

۳۴۴. با تولید نسل، جامعه بشریت تکامل پیدا می‌کند و با تکامل جامعه، انسان‌ها به زندگی آخرت و

سلطنت الهی متصل می‌گردند.

۳۴۵. چگونه کتاب‌های آسمانی مایهٔ جلب رحمت و برکت خدا می‌شود؟!
۳۴۶. احکام دینی و کتاب‌های آسمانی، راهنمایی به اعمال و اخلاقی است که آن اعمال و اخلاق در ما انسان‌ها حرکت تکاملی به وجود می‌آورد، یعنی ما را به خدا مربوط می‌کند.
۳۴۷. دلایل علمی محدودیت دین‌های گذشته و نامحدودیت دین مقدس اسلام چیست؟
۳۴۸. تفاوت افراد نوع بشر بیشتر از طریق تربیت و اکتسابات عقلی و فنی پیدا می‌شود.
۳۴۹. پیغمبران در مراتب ایمانی و ادراکات عقلی خود با یکدیگر متفاوت هستند.
۳۵۰. انسان‌ها نیز در ارتباط با حق یا آن را پرورش می‌دهند یا حق را متوقف می‌کنند و یا آن را ضایع می‌گذارند.
۳۵۱. اعراض کنندگان از دین خداوند متعال بر دو قسم هستند.
۳۵۲. کفار در مسیر فعالیت خود به بن‌بست می‌رسند ولیکن تلاش اهل ایمان به بن‌بست نمی‌رسد.
۳۵۳. کفار چگونه می‌توانند فرشتگان را ببینند با این که فرشتگان فقط بر پیغمبران ظاهر می‌شوند؟
۳۵۴. ترسیم حرکت کاروان کفر به سوی جهنم و کاروان ایمان به سوی بهشت.
۳۵۵. تفسیر آیات مربوط به زندگی آخرت و ظهور سلطنت الهی.
۳۵۶. نیروی مواد منفجره که با آن حرارت و آتش به وجود می‌آید، همان فرشتگان مسلط بر آتش در آیهٔ شریفه هستند.
۳۵۷. «لَا يَنْفَعُ نَفْسًا إِيْمَانُهَا لَمْ تَكُنْ آمَنَتْ مِنْ قَبْلُ» در آیه ۱۵۸. اشاره به روز قیام امام زمان عج و ظهور آیات الهی دارد که در توبه بسته می‌شود.

۳۵۸. مولا در نهج البلاغه فرشتگان را به صورت اطوار معرفی می‌کند، می‌فرماید: فملائهن اطوارا من ملائکته.

۳۵۹. ایمانی که در انسان‌ها صداقت و امانت و انسانیت به وجود می‌آورد، ایمان در غیبت امام و پیش از ظهور آیات الهی است.

۳۶۰. چرا ایمان پس از ظهور امام و آیات الهی، ایمان به حساب نمی‌آید؟

۳۶۱. ایمان یک عاملی است که انسان را در خط اطاعت و بندگی، خودکار می‌کند.

۳۶۲. به محض ظهور، در یک شبانه روز، خدا تمام کره زمین را در اختیار آن حضرت قرار می‌دهد.

۳۶۳. امام صادق (ع) می‌فرماید: ما آل محمد(ع) ایام الله هستیم یعنی روزگار قیام ما و دعوت ما همان ایام الله است که به عنوان یوم الدین و یوم الحساب و یوم الایاب شناخته شده است.

۳۶۴. با ظهور امام زمان عج، قیامت و زندگی آخرت افتتاح می‌شود.

۳۶۵. دلیل انتظار مردم و غیبت امام زمان و تأخیر فرج، عدم استعداد و آمادگی جامعه بشریت است.

۳۶۶. دنیا و آخرت نام دو زندگی در روی کره زمین است که یکی بعد از دیگری پیدا می‌شود.

۳۶۷. کارهای آخرتی، ارادی و اعجازی است نه مکانیکی. همه این آتش‌ها و عذاب‌ها به اراده مظلومین به ظالمین برمی‌گردد و وجود آنها همان جهنم می‌شود.

۳۶۸. مسئولیت عمل هرکس به عهده خود اوست.

۳۶۹. دلیل اختلاف انسان‌ها در دین و عقیده آنها چیست؟

۳۷۰. پیغمبران فقط یک دین به وجود آورده‌اند.

۳۷۱. برهان اولویت و اولیت پیغمبر اسلام در اسلام و رابطه این اولیت با اسلام پیغمبران گذشته.
۳۷۲. تفرقه‌های دینی که عامل اساسی تجزیه انسان‌ها و جدایی آنها از یکدیگر است، اساس توحید و وحدت اسلام را به هم می‌زند که به معنای شرک مطلق شناخته شده است.
۳۷۳. عامل غیبت امام زمان و کناره‌گیری آن حضرت از مسلمانان همین تفرقه و گروه‌گرایی است!
۳۷۴. بیان دلیل مضاعف شدن نتایج اعمال نیک و مضاعف نشدن اعمال بد.
۳۷۵. چگونه دین اسلام به عنوان صراط مستقیم و قیّم بر جامعه و انسانها شناخته می‌شود؟
۳۷۶. احسان و خدمات اجتماعی مانند بذر و نهال می‌روید ولی ظلم و گناه به همان کیفیت به ظالم و گناه کار برمی‌گردد و او را محاصره می‌کند.
۳۷۷. اولیت پیغمبر ص نسبت به پیغمبران گذشته، به معنای اولیت در تکامل و ارزش وجودی در نظر خدا و اولیاء خداست نه اولیت در تولد و ظهور.
۳۷۸. آن چه بر خدا واجب و لازم است ایجاد وسیله‌ای است که با آن وسیله میل و اراده در انسان به وجود بیاید نه ایجاد میل و اراده.
۳۷۹. خداوند انسان را در روی کره زمین خلیفه خود شناخته است.
۳۸۰. دلیل ترفیع درجات و اختلاف مردم در درجات و مقامات دینی و اخلاقی و اجتماعی با یکدیگر.
۳۸۱. اختلاف انسان‌ها در خلقت مربوط به اراده خداوند متعال است.
۳۸۲. خداوند روی چه حکمت و مصلحتی انسان‌ها را مختلف آفریده و به هر کدام از آنها رنگ و نژاد مخصوصی داده است؟

۳۸۳. بیان دلیل اختلاف انسان‌ها در زبان و ادبیات فرهنگ و لغت.
۳۸۴. یگانه عاملی که حالت گرایش به یکدیگر و زندگی اجتماعی در انسان‌ها به وجود آورده چیست؟
۳۸۵. دلیل اختلاف انسان‌ها در دین‌ها و عقاید مختلف چیست؟
۳۸۶. دین همراه آدم به وجود آمد.
۳۸۷. اختلافات کفار و مخالفت آنها با اهل حق، بعد از بینه و برهان بوده است!
۳۸۸. علت اختلاف انسان‌ها در اشتغالات و کارهای متفاوت چیست؟
۳۸۹. اختلاف و درجه‌بندی مردم در کسب ثروت و قدرت، مولود ضعف و جهل اکثریت انسان‌ها است.
۳۹۰. اختلاف انسان‌ها در علوم و معارف، مولود اختیار و یا عدم اختیار خود آنهاست.
۳۹۱. تفاوت درجات انسان‌ها در مسیر است نه در مقصد.
۳۹۲. آیا محیط‌ها و جامعه‌ها و فضای زندگی انسان‌ها در حسن انتخاب و یا سوء انتخاب آنها موثر است؟
۳۹۳. منظور از ابتلاء و آزمایش، حرکت تکاملی انسان‌هاست.
۳۹۴. بزرگ‌ترین کیفر کسی که برای کسب مال و ثروت فعالیت نمی‌کند، فقر است.
۳۹۵. غفران و رحمت به معنای پوشش روانی و فیض درونی خداست .